

cació va lligada a una mitjana de notes, cosa que m'admira. Per què, si no necessitem més mestres en el sistema, no som altament selectius dins el sistema? Si es fixava en 7,5 com a nota de tall per accedir a la carrera de magisteri, es despertarien vocacions de 7,5.

Després ve el concepte de formació permanent. És curiós: quin professional espera que li facin la formació permanent? Per això no entenc que insistim tant en l'autonomia. No estic d'acord en un augment de la professionalització a còpia de donar més autonomia així en abstracte. Crec que els professionals que tenen una repercussió social, els professionals que tenen una activitat amb unes conseqüències que transcendeixen els altres, no poden fer el que vulguin.

L'autonomia és necessària quant al procés, però no quant a la finalitat. Es diu: «som partidaris de la llibertat de càtedra». Però la llibertat de càtedra no existeix a tot el món. Només hi ha una Constitució que consagri la llibertat de càtedra: l'espanyola. I això no ho té cap més professió. És clar, les lleis són fruit d'unes circumstàncies històriques que poden ser explicades, en el vostre cas això es va produir com a reacció del que podria ser la pressió dels centres privats, etc., però després les lleis queden i queden més anys del que potser hom voldria.

El Departament d'Ensenyament ha de fer més formació permanent, i no n'hi haurà prou, sempre en demanarem més. He insistit en una de les característiques del professional: ser capaç de resoldre mínimament bé els problemes que planteja una professió específica, i a aquest efecte ha de sentir l'obligació personal d'estar actualitzat. Ningú de l'àmbit de la construcció no podria, en aquests moments, si fes servir ciment amb alumini, dir que a ell no li van explicar en què consistia l'aluminosi quan va estudiar a la facultat; ni cap metge, si ha sortit un fàrmac que és prohibit i s'ha retirat del mercat, podria dir: «és que quan jo vaig estudiar, no existia». És a dir, es pot ser professional amb una actualització voluntarista?

ELS MESTRES, LA HISTÒRIA I LA CULTURA

Josep González-Agàpito*

De l'estudi que s'ha elaborat per encàrrec de la Societat Catalana de Pedagogia hi ha un aspecte que ens ha de preocupar a tots, que és l'aspecte de la normalització cultural. Venim d'unes escoles de magisteri i d'unes facultats (i ara també de les facultats de ciències de l'educació) que van ser molt controlades ideològicament durant molts anys, perquè s'entenia que l'educació era reproductora d'ideologia i, per tant, calia assegurar aquest aspecte (fer «la Nueva Escuela para el Nuevo Estado»). És evident que un tram fonamental de l'educació, fins i tot des del punt de vista dels educands, està en mans de persones que no han rebut cap preparació ni cap formació pedagògica en un moment tan crític com el de la formació se-

* Intervenció de l'autor feta el dia 11 de novembre de 1994.

cundària. Un altre moment crític és el de l'educació infantil, però aquí sembla que el problema ja s'està solucionant.

Hem creat un sistema educatiu molt poc interrelacionat, tot i que aquesta no és l'única qüestió. El doctor Sarramona ha coordinat un Llibre Blanc de la recerca que vol ser una proposta per elaborar un pla nacional de recerca pedagògica. Aquest Llibre Blanc reflecteix la dispersió temàtica que hi ha actualment. En l'àmbit de la recerca, hi ha una autèntica política d'autarquia: cadascú fa el que li sembla en un país que està en un procés de reforma, moment en el qual la recerca hauria de tenir unes directrius. Qui ha de conduir això? Perquè és urgent que algú marqui una política de recerca pedagògica ara que s'està en un procés de reforma. Això, com es pot fer? O bé segons el sistema francès, que consistiria a dir: «Jo tinc els diners i, per tant, dono diners a les coses que m'interessen», o bé, aconseguint un consens. És evident que l'Administració no pot decidir tota sola què s'ha de fer en recerca perquè, segons s'afirma en aquest Llibre Blanc, la meitat de la recerca la duu a terme la universitat, que és autònoma pel que fa a les decisions que l'afecten.

L'afermament de la formació educativa dels futurs ensenyants i dels futurs educadors, en les línies que apunta aquest estudi, la universitat tampoc no el pot assegurar. D'altra banda, si l'Administració pública fes un pas més, seria fortament criticada pel fet de marcar tot un seguit de coses. Aquella autarquia en política de recerca és només una manifestació del que passa en àmbits molt més importants que afecten directament el sistema educatiu.

D'altra banda, hi ha les peculiaritats del nostre sistema educatiu. A professors allunyats de la nostra realitat es fa difícil explicar-los cap a on s'orienta el nostre sistema educatiu, amb el que tècnicament significa això.

Per tant, crec que s'hauria de dur a terme una tasca de política educativa, i que això hauria de néixer, segurament, del consens. Qui té sota la seva responsabilitat l'aparell del sistema educatiu? Políticament la nostra Administració es troba altament limitada, fins i tot per tirar endavant un programa de normalització cultural com el que aquí es defensa. O intentem instrumentar un gran pacte que arbitri des d'una política i unes línies, (amb programa nacional de recerca) comptant amb un cert consens entre els diferents nivells professionals, instàncies sindicals, etc., o realment serà molt difícil d'aconseguir que algun dia puguem explicar a un estranger els objectius propis i les peculiaritats del nostre sistema educatiu.

Si ens fixem en paràmetres anteriors, mai no havíem tingut unes possibilitats de decisió política ni uns mitjans com els que tenim ara, però, per contra, ens trobem en un moment amb molt poca possibilitat d'elaboració d'aquest consens, i aquest punt és molt important. S'hauria de crear aquesta instància de consens ja que la renovació pedagògica s'ha sostingut sempre en un pacte de la societat civil; pacte en el qual l'Administració hi ha de ser present, donar-hi suport amb els mitjans de què disposa. Aquest pacte hauria de permetre des d'arbitrar una política coherent de recerca en funció de la societat mateixa fins a aconseguir la normalització cultural.

Històricament, les reformes educatives s'han dut a terme en períodes de crisi. No és lògic que una societat que no està en crisi es plantegi renovar el sistema educatiu. Els noucentistes van sorgir en una societat en crisi, però aquesta societat va ser capaç d'aconseguir un pacte de consens, que ara s'hauria de reelaborar.